

Joanna Marczakowska-Proczka

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

WYBRANE PROBLEMY HARMONIZACJI OPODATKOWANIA DOCHODÓW PRZEDSIĘBIORSTW

1. Wstęp

Proces integracji gospodarczej w Europie i funkcjonowanie jednolitego rynku wywołuje potrzebę ogólnoeuropejskiej dyskusji na temat harmonizacji podatków bezpośrednich. Problematyka ta ma istotne znaczenie dla budżetu każdego z krajów członkowskich, a także dla Unii Europejskiej jako Wspólnoty. Mimo że harmonizacja podatków bezpośrednich nie jest zapisana w traktacie rzymskim¹, istnieją racjonalne przesłanki do podejmowania prób ujednoczenia rozwiązań w zakresie podstawowych elementów tych podatków. Pierwsze postulaty dotyczące harmonizacji podatków bezpośrednich znalazły się m.in. w tzw. raporcie Komisji Neumarka z 1962 r.² i w raporcie Tempela z roku 1970³ oraz w Białej księdze w sprawie utworzenia rynku wewnętrznego z 1985 r.⁴

Celem harmonizacji podatków bezpośrednich powinno być takie ich skoordynowanie, aby podatki dochodowe w poszczególnych krajach funkcjonowały zgodnie z celami Unii Gospodarczej. W przypadku podatków bezpośrednich chodzi raczej o koordynację, czyli luźne porozumienia w sprawie ustalenia podstawy opodatkowania.

---

¹ Zgodnie z art. 99 traktatu rzymskiego harmonizacji podlegają podatki pośrednie, w zakresie który umożliwia swobodny przepływ towarów i usług między krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Chociaż art. 94 daje możliwość uchwalania przepisów, które pomogą w ujednoczeniu przepisów podatkowych państw członkowskich wywierających bezpośredni wpływ na funkcjonowanie wspólnego rynku.

² P. Robson, *The Economics of International Integration*, Routledge Taylor&Francis, Group. 4 Edition, 1998, s. 181-182; K. Walczyk, *Podatki w Unii Europejskiej*, Biuletyn Skarbowy Ministerstwa Finansów 2002, nr 3(45), s. 1-2.

³ Tamże.

⁴ Biała księga Komisji Wspólnot Europejskich w sprawie utworzenia jednolitego rynku wewnętrznego opublikowana w czerwcu 1985 r. określiła strategię dojścia do tego rynku do końca 1992 r. Rynek wewnętrzny UE uzyskał, dzięki jednolitemu aktowi europejskiemu z 1986 r., wymiar wspólnotowy, który został w późniejszym okresie wzmocniony w wyniku traktatu z Maastricht z 1992 r. i traktatu amsterdamskiego z 1997 r., www.ukie.gov.pl, www.cie.gov.pl.

wania czy stawek. Natomiast harmonizacja, czyli ujednoczenie rozwiązań podatkowych w przypadku podatków bezpośrednich jest bardzo ograniczone, gdyż wiele rozwiązań leży w kompetencji państw członkowskich.

W niniejszym artykule zostanie podjęta próba przedstawienia głównych nurtów obecnie trwającej dyskusji na temat harmonizacji podatków od dochodów przedsiębiorstw.

2. Podstawy prawne i inne regulacje Unii Europejskiej w zakresie podatków dochodowych od przedsiębiorstw

Dyrektywa Rady 90/434/EWG z dnia 23 lipca 1990 r.⁵ w sprawie wspólnego systemu opodatkowania ma zastosowanie w przypadku łączenia, podziałów, wnoszenia aktywów i wymiany udziałów dotyczących spółek zlokalizowanych w różnych państwach członkowskich. Dyrektywa ta przewiduje, że fuzje, podziały, wniesienie majątku oraz zamiana udziałów nie powodują obciążenia podatkowego dla żadnej ze spółek oraz ich wspólników. Celem tego rozwiązania było to, aby restrukturyzacja firmy poprawiła jej konkurencyjność, nie powodując dodatkowych obciążeń podatkowych. Dyrektywa ta została zmieniona Dyrektywą 2005/19/WE z dnia 17 lutego 2005 r.⁶ oraz Dyrektywą 2006/98/WE z 20 listopada 2006 r.⁷

Dyrektywa Rady 90/434/EWG z dnia 23 lipca 1990 r.⁸ w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich została zmieniona Dyrektywą 2003/123/WE z dnia 22 grudnia 2003 r.⁹ oraz Dyrektywą 2006/98/WE z dnia 20 listopada 2006 r.¹⁰ Treść dyrektywy odnosi się do jednakowego opodatkowania dywidend między spółkami, które mają siedziby w kilku krajach Unii Europejskiej w porównaniu z przekazywaniem dywidendy na obszarze jednego kraju. Ponadto jeżeli udział firmy matki w kapitale firmy córki mającej siedzibę w innym kraju członkowskim wynosi on co najmniej 25%, to zysk transferowany na jej rzecz przez filię jest zwolniony z podatku.

Następną regulacją dotyczącą wyeliminowania podwójnego opodatkowania w związku z korektą zysków przedsiębiorstw powiązanych jest tzw. konwencja arbitrażowa¹¹ 90/436/EWG. Została ona zmieniona protokołem z 25 maja 1999 r. oraz przyjętym w roku 2006 kodeksem postępowania w zakresie opodatkowania przed-

⁵ DzUrz EWG nr L 225 z dnia 20 sierpnia 1990 r., poz. 0001-0005.

⁶ Por. *EC Law and Tax Treaties*, Working Document, European Commission Brussels, 9 June 2005, DOC (05)2306, s. 3-11, DzUrz nr L58 z dnia 4 marca 2005 r., s. 19-27.

⁷ DzUrz nr L363 z dnia 20 grudnia 2006 r., s. 129-136.

⁸ DzUrz nr L 225 z dnia 20 sierpnia 1990 r., s. 1-5.

⁹ DzUrz nr L 7 z dnia 13 stycznia 2004 r., s. 41-44.

¹⁰ DzUrz nr L363 z dnia 20 grudnia 2006 r., s. 129-136.

¹¹ DzUrz nr L 225 z dnia 20 sierpnia 1990 r., s. 1-8.

siębiorstw¹². Zatem celem konwencji arbitrażowej jest zminimalizowanie nadużyć podatkowych wynikających z możliwości przesuwania zysków i strat między przedsiębiorstwami powiązаныmi, mającymi siedziby w różnych państwach Unii Europejskiej.

Duże znaczenie dla regulacji podatkowych w zakresie podatków dochodowych ma pakiet podatkowy przyjęty przez ministrów finansów Unii Europejskiej 3 czerwca 2003 r. W skład pakietu podatkowego wchodzi Kodeks postępowania w zakresie opodatkowania przedsiębiorstw z dnia 1 grudnia 1997 r.¹³ i Dyrektywa Rady 2003/49/UE z dnia 3 czerwca 2003 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego od odsetek oraz należności licencyjnych między powiązаныmi spółkami różnych państw członkowskich, co jest jednoznaczne z ich jednokrotnym opodatkowaniem u odbiorcy.

Kodeks jest porozumieniem o charakterze politycznym, kraje członkowskie zobowiązały się do przestrzegania zasad uczciwej konkurencji oraz do niewprowadzania w swoich jurysdykcjach podatkowych uregulowań, które stanowiłyby podstawę do szkodliwej konkurencji podatkowej. Jednocześnie należy podkreślić, że Kodeks postępowania w zakresie opodatkowania przedsiębiorstw nie stanowi prawa wiążącego, a jedynie zaleca kierunki postępowania przy konstruowaniu konkretnych rozwiązań w narodowych systemach podatkowych.

W odniesieniu do wprowadzenia jednolitej podstawy wymiaru podatku dochodowego od osób prawnych w październiku 2001 r. Komisja Europejska opublikowała komunikat Komisji Europejskiej w sprawie eliminacji barier podatkowych na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej¹⁴. Chodziło o zapewnienie przedsiębiorstwom skonsolidowanej podstawy opodatkowania ich działalności na obszarze Unii. We wspomnianym komunikacie wskazano również na znaczenie reformowania opodatkowania przedsiębiorstw w kontekście osiągnięcia celów strategii lizbońskiej.

Rozwinięciem propozycji eliminowania barier podatkowych było opublikowanie w listopadzie 2003 r. komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie eliminowania przeszkód w opodatkowaniu przedsiębiorstw na rynku Unii Europejskiej¹⁵. W październiku 2005 r. Komisja opublikowała komunikat w sprawie implementacji wspólnotowego programu lizbońskiego – wpływ polityki podatkowej i celnej do strategii lizbońskiej. W dokumencie podkreślono rolę prac nad jednolitą skonsolidowaną podstawą opodatkowania. Ponadto podjęto decyzję, że w roku 2008 zostaną zapre-

¹² *Code of Conduct for Business Taxation*, Conclusions of the ECOFIN council meeting on 1 December 1997, Concerning Taxation Policy, Official Journal of the European Communities (98/C 2/01), s. 3.

¹³ *Resolution of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States*, meeting within the Council of 1 December 1997 on a Code of Conduct for Business Taxation, Official Journal C 00, 6.01.1998, s. 2-5.

¹⁴ *Communication from the Commission to the Council*, The European Parliament and the Economic and Social Committee, Brussels, 23.10.2001. COM (2001) 582.

¹⁵ COM (2003) 726.

zentowane propozycje legislacyjne dotyczące skonsolidowanej podstawy podatko-
wania¹⁶.

W grudniu 2005 r. opublikowano komunikat w sprawie przeciwdziałania prze-
szkodom w opodatkowaniu MSP działających w ramach wewnętrznego rynku.
Przedstawiono w nim zarys pilotażowego projektu dotyczącego wprowadzenia sys-
temu opodatkowania państwa pochodzenia dla MSP¹⁷. Podsumowanie działań doty-
czących wprowadzenia jednolitej skonsolidowanej podstawy opodatkowania ze
wskazaniem dalszych kierunków prac opublikowano w komunikacie pn. Implemen-
towanie wspólnotowego programu lizbońskiego z grudnia 2006 r.¹⁸

Przedstawiony w skrócie dorobek prawny i regulacyjny Unii Europejskiej w
dziedzinie podatków dochodowych od przedsiębiorstw wskazuje na dążenie do speł-
nienia założeń strategii lizbońskiej, zgodnie z którymi gospodarka Unii ma się stać
najbardziej konkurencyjnym regionem gospodarki światowej.

3. Harmonizacja podatków od dochodów przedsiębiorstw

W miarę procesów integracyjnych, rozszerzenia się Unii Europejskiej oraz roz-
woju ponadnarodowej działalności przedsiębiorstw problem podatków bezpośred-
nich w zakresie utrudnień związanych z przepływem kapitału, dochodów z kapitału
między spółkami działającym w danym kraju a spółkami córkami działającymi w
innych krajach Wspólnoty staje się istotny z punktu widzenia rynku wewnętrznego¹⁹.
Podatki dochodowe mogą działać antymotywacyjnie z punktu widzenia opo-
datkowanych przedsiębiorstw. Wysokie obciążenia podatkowe mogą hamować ak-
tywność dochodową przedsiębiorstw, czego skutkiem może być spowolnienie
wzrostu gospodarczego, a nawet jego załamanie.

Zróżnicowanie obciążeń podatkowych w krajach członkowskich, budowa ich
systemów podatkowych czy konstrukcja podatków bezpośrednich wzmacniają ideę
harmonizacji podatków dochodowych zwłaszcza od przedsiębiorstw, zysków kapi-
tałowych, przepływu dochodów między spółkami powiązаныmi, konsekwencji łą-
czenia, podziału czy likwidacji spółek.

Harmonizacja podatków bezpośrednich jest wyzwaniem trudnym, w obecnej
dyskusji na ten temat istnieje wiele argumentów za tą koncepcją i przeciw niej. Prze-
ciwnicy dalszych prac nad koncepcją harmonizacji podatków bezpośrednich wska-
żują na dalszą utratę suwerenności w polityce fiskalnej krajów narodowych. Zwraca-
ją uwagę, że państwa narodowe utracą w ten sposób możliwość wpływania na
realizację zadań w obszarze społeczno-gospodarczym.

Wprowadzenie jednolitej skonsolidowanej podstawy opodatkowania (CCCTB)
czy przyjęcie jednolitej stawki oznacza w praktyce przekazanie decyzji podatko-

¹⁶ COM (2005) 532.

¹⁷ COM (2005) 702.

¹⁸ COM (2006) 157.

¹⁹ Zgodnie z art. 14 ust. 2 TWE rynek wewnętrzny to „obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału”.

wych (zasad administrowania i zarządzania podatkiem dochodowym od przedsiębiorstw) do instytucji ponadnarodowej czyli Unii Europejskiej. Jedynie obowiązki obsługi administracyjnej, w tym nadzór przestrzegania przepisów podatkowych, leżałyby w kompetencji kraju, w którym mieści się główna siedziba przedsiębiorstwa. Stawki podatkowe byłyby ustalane przez poszczególne państwa członkowskie. Koncepcja jednolitej podstawy opodatkowania określałaby dostępne ulgi podatkowe, definicję sprzedaży, sposób podziału zysku, zapisywania amortyzacji środków trwałych w rachunkach przedsiębiorstw. Argumenty przeciw harmonizacji podatków dochodowych od przedsiębiorstw są istotne także z punktu widzenia różnych modeli społecznych, które determinują potrzeby finansowe poszczególnych państw²⁰. Dotyczy to głównie krajów, które uzyskały członkostwo w Unii Europejskiej w latach 2004 i 2006.

Zwraca się także uwagę na to, że harmonizacja podatków dochodowych powoduje nierówność konkurencji między przedsiębiorstwami działającymi wyłącznie na rynkach wewnętrznych poszczególnych krajów w porównaniu z przedsiębiorstwami działającymi w wielu krajach Wspólnoty.

Zwolennicy przyspieszenia prac dotyczących harmonizacji podatków dochodowych od przedsiębiorstw wskazują na korzyści wynikające z wprowadzenia jednolitej podstawy opodatkowania. Podkreślają, że celem wprowadzenia wspólnej podstawy opodatkowania nie jest zmiana obowiązującego w danym kraju poziomu opodatkowania przedsiębiorstw, lecz ujednoczenie zasad, według których obliczana jest podstawa opodatkowania osób prawnych. Omawiana koncepcja zakłada przyznanie przedsiębiorcom działającym na terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego prawa wyboru albo jednolitych zasad ustalania skonsolidowanej podstawy opodatkowania, albo opodatkowania według zasad kraju, na którego terytorium prowadzą one działalność gospodarczą. Oznacza to, że zasady wspólne dla całej Unii funkcjonowałyby obok uregulowań narodowych. Jako praktyczną zaletę wprowadzenia wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania wymienia się to, że przedsiębiorstwa będą musiały znać i stosować jeden zbiór przepisów podatkowych. W dyskusji podkreśla się możliwość zwiększenia efektywności przedsiębiorstw, a także urzędów podatkowych przez łatwiejszą kontrolę uiszczania podatków, łatwiejsza byłaby wymiana informacji, co ograniczyłoby liczbę oszustw podatkowych. Niewątpliwymi korzyściami byłyby: większa przejrzystość systemu podatkowego, mniejsze koszty związane z dostosowywaniem przedsiębiorstw do różnych przepisów podatkowych obowiązujących w różnych krajach Unii Europejskiej, konsolidacja zysków i strat w odniesieniu do całej działalności w Unii oraz wyeliminowanie zjawiska cen transferowych i sytuacji powodujących podwójne opodatkowanie.

Ujednoczenie opodatkowania małych i średnich przedsiębiorstw według zasady państwa macierzystego powoduje, że zyski z działalności prowadzonej w różnych

²⁰ Por. H. Cremer, F. Gahvari, *Tax Evasion, Fiscal Competition and Economic Integration*, „European Economic Review” 2000, s. 44.

państwach członkowskich byłyby obliczane zgodnie z przepisami tylko jednego państwa, w którym siedzibę ma spółka dominująca lub zarząd grupy. Inicjatywa ujednoczenia opodatkowania MSP podjęta została w związku z tym, że bariery podatkowe dla MSP, które dysponują ograniczonymi zasobami gospodarczymi i ludzkimi, mniejszą wiedzą specjalistyczną w zakresie prawa podatkowego, są większe niż dla dużych przedsiębiorstw.

Opodatkowanie według miejsca siedziby głównej (HST) dałoby przedsiębiorcy prowadzącego swoją działalność w kilku krajach Unii możliwość określenia podstawy opodatkowania podatkiem od dochodów przedsiębiorstw zgodnie z przepisami państwa, na terenie którego znajduje się siedziba przedsiębiorstwa. Łączna podstawa opodatkowania od dochodów osiągniętych w kilku krajach członkowskich byłaby ustalona zgodnie z przepisami obowiązującymi w kraju macierzystym. Obliczona wysokość podstawy opodatkowania podlegałaby podziałowi między państwa Unii Europejskiej według określonego klucza, np. wysokości obrotów, wysokości wypłaconych wynagrodzeń przez poszczególne przedsiębiorstwa i opodatkowana stawką podatkową obowiązującą w kraju, w którym przedsiębiorstwo jest położone²¹. Za takim rozwiązaniem przemawia to, że przedsiębiorstwo miałoby do czynienia z systemem podatkowym i administracją podatkową jednego państwa.

Zakłada się, że z zasad opodatkowania według miejsca siedziby głównej wyłączone zostałyby branże, które już podlegają szczególnym przepisom podatkowym, np. usługi finansowe, działalność rolnicza czy żegluga.

Trzeba zaznaczyć, że wybór opodatkowania według miejsca siedziby głównej byłby wyborem fakultatywnym. Przedsiębiorca mógłby stosować dotychczasowe zasady ustalania dochodu odrębne dla poszczególnych jednostek w różnych państwach członkowskich.

Unijny podatek od przedsiębiorców (EUCIT) jest koncepcją wspólnej podstawy opodatkowania oraz ujednoczenia stawek podatkowych, a także wspólnych zasad administrowania, kontroli i zarządzania podatkiem dochodowym. Oznacza to, że opodatkowanie dochodów z działalności przedsiębiorstw działających w różnych państwach członkowskich regulowane byłoby na poziomie unijnym, a nie krajowym. Dochody z tego podatku zasilalyby budżet ogólny Unii Europejskiej. To rozwiązanie oznaczałoby jednak utratę suwerenności państw narodowych w zakresie kształtowania podatku CIT.

W roku 2008 Unia Europejska przedstawiła projekt ujednoczenia zasad kształtowania bazy podatkowej dochodów od korporacji. Projekt przewiduje, że przedsiębiorstwa będą miały możliwość wyboru zaproponowanej przez UE zasady ustalania podstaw opodatkowania albo stosowanie dotychczasowej zasady obowiązującej w kraju, w którym prowadzona jest działalność. Skutki związane z jednolitą bazą podatkową mogą powodować wzrost lub spadek obciążenia podatkowego. Na jednoli-

²¹ T. Juja (red.), *Opodatkowanie przedsiębiorców w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej*, Wyd. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2008, s. 49.

tą bazę podatkową nie wyrażają zgody takie kraje, jak Wielka Brytania, Litwa, Łotwa, Malta, Irlandia, Cypr i Słowacja.

Dyskusja w sprawie harmonizacji podatków bezpośrednich jest bardzo trudna. Wydaje się, że szansę na harmonizację podatków od dochodów przedsiębiorstw należy wiązać z zakresem swobody narodowych jurysdykcji podatkowych w sferze kształtowania innych podatków, głównie podatku od dochodów osobistych.

4. Konkurencja podatkowa

Globalny rozwój przedsiębiorczości wywiera presję na konkurencyjność systemów podatkowych. Poszczególne państwa w celu zwiększenia swojej atrakcyjności inwestycyjnej obniżają ciężary podatkowe. W określonych warunkach konkurencyjność systemu podatkowego może polegać na zwiększeniu ciężaru podatkowego, np. w celu podniesienia atrakcyjności systemu zabezpieczeń społecznych lub zapewnienia wysokiego poziomu usług publicznych.

Konkurencja podatkowa zwiększa efektywność systemów podatkowych na skutek zmniejszania stawek podatkowych przy jednoczesnym rozszerzaniu podstawy opodatkowania. Konkurencja podatkowa może mieć wpływ na wzrost bezrobocia we wszystkich krajach członkowskich. Jest to spowodowane mobilnością jednego z czynników produkcji – kapitału, podczas gdy drugi czynnik – praca – jest mniej mobilny. Mobilność podatkowa wynika z zachęt podatkowych stosowanych w różnych krajach, natomiast praca wykazuje się z reguły mniejszą mobilnością. Powodem może być niechęć tworzenia miejsc pracy dla cudzoziemców.

Skutki konkurencji podatkowej można podzielić na szkodliwe i pozytywne. O szkodliwej konkurencji podatkowej mówimy wtedy, gdy podatki przestają być neutralne dla gospodarki całej Unii. Dzieje się tak wtedy, gdy państwa narodowe wykorzystują podatki do oddziaływania na decyzje przedsiębiorców co do alokacji inwestycji i pracy. Szkodliwa konkurencja to także stosowanie niższych stawek podatkowych od stosowanych w innych krajach. Przykładem szkodliwej konkurencji podatkowej jest obniżenie opodatkowania nierezydentów, co miało miejsce na Cyprze w 2002 r.

O pozytywnej konkurencji podatkowej można zaś mówić w obszarze techniki podatkowej w zakresie wymiaru i poboru podatków. Jej efektem jest lepsza organizacja i funkcjonowanie administracji skarbowej, zwalczanie przestępczości podatkowej czy poprawa procedur poboru podatku.

Wiele krajów Unii Europejskiej dąży do obniżania stawek podatkowych w zakresie opodatkowania dochodów i zysków przedsiębiorstw, stymulując w ten sposób rozwój przedsiębiorczości. Takie postępowanie napotyka sprzeciw krajów, w których obciążenia podatkiem od dochodów przedsiębiorstw są wysokie ze względu na duże wydatki na opiekę społeczną. Krajami, które obniżyły obciążenia podatkowe dla przedsiębiorców, aby sprostać potrzebom konkurencji, są m.in. Austria, Grecja, Holandia.

System podatków bezpośrednich w Unii Europejskiej charakteryzuje się dużą różnorodnością pod względem zarówno ustalania podstawy opodatkowania, jak i wysokości stawek. Najwyższe stawki podatkowe w podatku od dochodów przedsiębiorstw obowiązują w Niemczech – 29,83%, we Włoszech – 31,4%, w Belgii – 33,99%, we Francji – 34,4% i w Hiszpanii – 30%, najniższe zaś w Bułgarii i na Cyprze – 10%, w Irlandii 12,5%, na Łotwie i Litwie – 15%²². Jak wynika z przytoczonych danych, fiskalizm względem przedsiębiorstw jest bardzo zróżnicowany. Niektóre „nowe” kraje Unii Europejskiej są posądzane o stosowanie dumpingu podatkowego i szkodliwej konkurencji podatkowej²³, stąd determinacja krajów o wysokich stawkach podatku od dochodów przedsiębiorstw do ograniczania tego zjawiska.

Przedstawiony dotychczasowy dorobek Unii Europejskiej w zakresie harmonizacji podatku od dochodów przedsiębiorstw jest skromny i nie wyczerpuje w żaden sposób problemów związanych z tym zagadnieniem, stanowi jedynie podstawę do dalszych rozważań w tej kwestii. Poza respektowaniem zasady unikania podwójnego opodatkowania, rezygnacją z opodatkowania w procesie restrukturyzacji przedsiębiorstw ponadnarodowych, mimo długoletnich dyskusji, dalszy postęp w harmonizacji podatków od dochodów przedsiębiorstw jest ograniczony. Jak się wydaje, jedynie konkurencja podatkowa w zakresie CIT, nie zaś aktywność polityczna, może przyspieszyć proces harmonizacji.

Literatura

Communication from the Commission to the Council, The European Parliament and the Economic and Social Committee, Brussels, 23.10.2001. COM (2001) 582.

Cremer H., Gahvari F., *Tax Evasion, Fiscal Competition and Economic Integration*, „European Economic Review” 2000.

<http://ec.europa.eu>.

http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/company_tax.htm.

<http://eur-lex.europa.eu/pl/tools/about.htm>.

<http://www.ukie.gov.pl>.

Juja T. (red.), *Opodatkowanie przedsiębiorców w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2008.

Resolution of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 1 December 1997 on a Code of Conduct for Business Taxation, Official Journal C 00, 6.01.1998.

Robson P., *The Economics of International Integration*, Routledge Taylor&Francis Group, 4 Edition 1998.

Taxation Trends in the European Union, European Commission, Eurostat, Luxembourg 2008.

Walczyk K., *Podatki w Unii Europejskiej*, Biuletyn Skarbowy Ministerstwa Finansów 2002 nr 3(45).

²² Dane pochodzą z *Taxation Trends in the European Union*, European Commission, Eurostat, Luxembourg 2008, s. 35.

²³ Trzeba zauważyć, że kraje, które zdecydowały się na obniżenie stawek w podatku CIT, zrezygnowały z ulg, zwolnień i innych preferencji podatkowych.

**SELECTED PROBLEMS OF HARMONIZATION ENTERPRISES
INCOME TAXATION****Summary**

The article refers to directions of research connected with the EU enterprises income taxation. It presents arguments for speeding up research on enterprise income taxes harmonization, as well as arguments against this process. The EU previous law output on enterprises income tax harmonization was discussed.